

Wetenschappelijke Commissie 1 juni 2001 (Geologisch Instituut, Campus De Sterre S8, Gent, 14u)

Verslag van de vergadering

Aanwezig: Peter Bossier (vervanger Rudy De Clerck), Rudy Herman, Patric Jacobs (voorzitter), Colin Janssen, Brigitte Lauwaert (vervanger Georges Pichot), Jan Mees, Jaak Monbaliu, Frank Monteny, Frank Mostaert, Jan Seys, Eric Stienen, Els Vanden Berghe, René Van Grieken, Magda Vincx, Filip Volckaert

Verontschuldigd: Jean Berlamont, Frank Dehairs, Jean Lanckneus, Patrick Meire, Ernest Schockaert

VERSLAG

1) Verslaggever: Jan Seys

2) Verslag vorige vergadering en bijkomende agendapunten

Het verslag van de vorige vergadering wordt goedgekeurd, mits volgende aanpassing (aangebracht door Frank Monteny):

Punt 6) Activiteiten, paragraaf 4: "Zoals in vorige vergadering reeds gemeld, is DWTC vragende partij om het symposium samen te organiseren", wordt: "Zoals in vorige vergaderingen reeds gemeld, zijn besprekingen gestart met DWTC om te onderzoeken of het opportuun is het symposium samen te organiseren".

3) Beslissingen van de vorige Raad van Beheer

Naar aanleiding van de discussie over deelname van VLIZ in allerhande projecten, gevoerd tijdens de vergadering van de Wetenschappelijke Commissie van 16 maart jl., stelt de Raad van Beheer dat:

- alle adviezen daaromtrent aangebracht door de Wetenschappelijke Commissie worden gevolgd; ook in de toekomst zal worden rekening gehouden met deze adviezen; de finale beslissing is in handen van de Raad van Beheer
- activiteiten die binnen het datacentrum plaatsvinden, moeten altijd kunnen vermits ze duidelijk ondersteunend zijn van aard
- VLIZ moet er steeds over waken voor alle partijen gelijkaardige inspanningen te doen (bijv. in geval vraag voor deelname aan elkaar beconcurrerende projecten)
- VLIZ moet ernaar streven deel te nemen aan projecten als subcontractant
- als VLIZ optreedt als subcontractant en de tijd ontbreekt om deelname aan het project voor te leggen aan de Wetenschappelijke Commissie, kan worden volstaan met een meldingsplicht na de indiening van het projectvoorstel
- van alle projecten waaraan VLIZ deelneemt wordt een projectfiche opgemaakt

- er moet blijvend gewaakt worden over uitbreiding van VLIZ activiteiten in de schemerzone tussen wetenschap en ondersteuning

Jan Mees meldt dat de Raad van Beheer zal worden uitgebreid, zodat vertegenwoordiging van alle universiteiten kan worden gegarandeerd. Ook AMINAL, die tot nu toe als enige belangrijke administratie bevoegd voor kustzonebeleid ontbrak in de Raad van Beheer, zal worden opgenomen in dit orgaan.

4) Onderzoeksfaciliteiten

In een bijlage bij de uitnodiging voor de vergadering wordt geschetst welke apparatuur reeds operationeel is op de Zeeleeuw en welke in de toekomst zal volgen. Bijkomende suggesties zijn nog steeds welkom.

De ad hoc commissie Zeeleeuw komt volgende week voor het eerst samen. In deze commissie zetelen Willem Van Poucke en Eric Blomme (afdeling Vloot), André Pollentier (BMM) en Jan Mees, Patric Jacobs en André Cattrijsse (VLIZ). Jan Mees overloopt de voorlopige agenda voor deze vergadering, waarbij nadruk ligt op de afstemming van de vaarschema's van Belgica en Zeeleeuw en de uitwisseling van wetenschappelijke apparatuur. Nu reeds is gestreefd naar het niet laten samenvallen van de onderhoudsbeurten van beide schepen en zal scheepstijd voor de Zeeleeuw voor 2002 pas dienen te worden opgegeven na de zomer (dus nadat de scheepstijd Belgica is verdeeld).

Ten laatste eind 2001 verhuist VLIZ naar zijn nieuwe locatie in de Oostendse Vismijn. Stad Oostende treedt op als bouwheer. VLIZ betaalt via een huurovereenkomst de lening aangegaan voor deze bouwactiviteiten af op 20 jaar, waarna de gebouwen voor een symbolisch bedrag kunnen worden gehuurd. De acht pakhuizen hebben een gezamenlijke oppervlakte van 1100m². Op het gelijkvloers zullen mogelijkheden worden gecreëerd voor stockage, ruwe bewerking monsters, diepvries, douches, ...

5) Activiteiten

Op vraag van de eigenaar-beheerder van de Oostendse Spui, de afdeling Waterwegen Kust van AWZ, aanvaardde VLIZ de opdracht een beheerscommissie in het leven te roepen ten einde tot een geïntegreerd beheer voor deze plas te komen. De beheerscommissie kwam voor het eerst bijeen op 24 april 2001 (verslag in bijlage). In dit kader wordt een samenwerkingsovereenkomst tussen AWZ-WWK en VLIZ voorbereid, die o.a. de betaling voor deze opdracht regelt.

De door VLIZ en EAS samen georganiseerde workshop rond de rol van aquacultuur in het geïntegreerd beheer van kustzones, gehouden van 19 tot 21 april te Oostende, werd een succes. Er waren meer dan honderd deelnemers, waaronder heel wat 'zwaargewichten' uit het internationale circuit van aquacultuur en ICZM. Een handboek met de abstracts van de lezingen werd aan de deelnemers overhandigd. De uitgeschreven teksten worden ingewacht voor opname in een speciaal volume van een internationaal tijdschrift voor aquacultuur.

Direct hierop aansluitend (23-27 april) organiseerde VLIZ samen met IOC te Oostende een gesloten workshop van de IODE-MEDI stuurgroep. De workshop werd bijgewoond door een kleine, maar 'zware' delegatie, met vertegenwoordigers van enkele van de belangrijkste internationale datacentra.

Van 29 tot 31 mei organiseerde IOC, samen met de Vlaamse en federale overheid, de 'Oceanographic Data Exchange Policy' workshop te Brussel. VLIZ trad hierbij op als lokaal organisator. Naast het maken van een brochure, verrichtte VLIZ heel wat secretariaats- en organisatorisch werk. Inhoudelijk was VLIZ manifest aanwezig, met Ward Vanden Berghe als hoofd van de nationale delegatie. Een draft met de standpunten vertolkt tijdens de workshop is te vinden in bijlage. Geïnteresseerden kunnen de volledige informatiemap opvragen bij het VLIZ. Rudy Herman geeft aan dat de slottekst nu reeds zijn weg heeft gevonden in andere belangrijke fora. Magda Vincx vraagt of DWTC deze nieuwe policy nu ook zal implementeren in zijn toekomstige programma's. Frank Monteny antwoordt dat deze workshop doelt op een andere vorm van data-uitwisseling, namelijk die tussen datacentra onderling en niet tussen dataverzamelaars en datacentra.

Er wordt een oproep gedaan om licentiaatsstudenten aan te sporen mee te dingen naar de VLIZ Aanmoedigingsprijzen 2001. Aanvragen worden ingewacht vóór 15 oktober 2001. Een analoge oproep, maar gericht aan onderzoekers op postlicentiaats- of postdoctoraal niveau, geldt voor de North Sea Award 2001.

De plannen voor een 'nationaal Noordzee symposium' zijn reeds meerdere malen aan bod gekomen in de schoot van deze commissie. Hoewel lange tijd de opportuniteit is onderzocht er een gezamenlijk initiatief VLIZ-DWTC van te maken, is nu beslist dat het twee aparte initiatieven worden. DWTC stelt op 23-24 januari het programma Duurzaam Beheer Noordzee voor. VLIZ organiseert op vrijdag 9 november in Thermae Palace (Oostende) een studiedag, getiteld: 'Beheer van kust en zee: beleidsondersteunend onderzoek in Vlaanderen'. Jan Mees licht het programma van deze studiedag verder toe en kondigt aan dat de formele uitnodigingen nog deze maand volgen. Een postersessie is niet voorzien, gezien het gevulde programma aan voordrachten. De teksten van de voordrachten zullen worden ingewacht op de dag zelf. Het VLIZ initiatief richt zich niet uitsluitend naar wetenschappers en administrators, maar evenzeer naar lokale politici, parlementairen en pers. Er wordt gestreefd naar maximale complementariteit tussen het DWTC en het VLIZ initiatief.

In het najaar van 2002 organiseert VLIZ een internationaal 'Ocean Data Symposium'. De kortstondige verwarring die leek te ontstaan ten gevolge van een overlap met een Frans initiatief (gecoördineerd door Catherine Maillard – IFREMER en Efsthathios Balopoulos – HNODC) is van de baan. Dit laatste initiatief wordt vooruitgeschoven naar het najaar van 2003 en om beide symposia maximaal op elkaar af te stemmen wordt Catherine Maillard opgenomen in het begeleidend comité van het 'Ocean Data Symposium'. Er is alsnog geen beslissing genomen over de eventuele coörganisatie van DWTC in dit gebeuren.

6j) VMDC

De huidige stand van zaken binnen het VMDC wordt nader verklaard aan de hand van een tekst in bijlage. Ook van de reeds operationele databanken IMIS, ECOTOX en MASDEA en van de in opbouw verkerende taxonomische databank TISBE, wordt toelichting verschaffd aan de hand van documenten in bijlage.

Het Integrated Marine Information System (IMIS) is zowat het hart van het VMDC. Het omvat informatie over onderzoekers, instituten, projecten, publicaties en metadatabanken relevant voor Vlaamse mariene onderzoekers. Om bij de verdere uitbouw input toe te laten en te stimuleren vanwege wetenschappers, werd geopteerd om IMIS als een 'onaf' product nu reeds via het web aan te bieden. Relevante gegevens uit GLODIR en IWETO worden opgenomen in deze databank, zodat wetenschappers zo min mogelijk dienen te worden lastiggevallen.

De ECOTOX databank wordt belicht door Colin Janssen. Het is een voorbeeld van hoe VLIZ kan helpen bij het openstellen van interessante datasets voor algemeen nut. Initiatieven als deze vermijden dat data verdwijnen in kasten en kunnen een waardevolle dienstverlening inhouden ten aanzien van de onderzoekers die de data verzameld hebben.

De 'Taxonomic Information System for the Belgian continental shelf' (TISBE) is momenteel in volle ontwikkeling en zal aan IMIS worden 'gekleefd'. Gezien TISBE gebouwd wordt op informatie uit bestaande literatuur is er geen overlap met het initiatief van het Biodiversiteitsplatform.

Jan Mees maakt van de gelegenheid gebruik om alle aanwezigen nog eens aan te sporen dubbels van publicaties over te maken aan de VLIZ mediatheek en VLIZ aan de verzendlijsten voor licentiaats- en doctoraatsthesisen toe te voegen.

Laatstgenoemde nam vorige maand ook deel aan een bijeenkomst van de Benthos Working Group van ICES te Wimereux. Andere Belgische aanwezigen waren: Magda Vincx en Steven Degraer (Universiteit Gent, Sectie Mariene Biologie) en Hans Hillewaert (Departement Zeevisserij). VLIZ heeft aangeboden om de data van de nieuwe North Sea Benthos Survey te hosten en vorm te geven, wat door bijna alle aanwezigen enthousiast werd onthaald.

De overeenkomst tussen VLIZ en AWZ-WWK inzake de gegevensoverdracht uit het Meetnet Vlaamse Banken, is getekend. De tekst is niet meer gewijzigd ten opzichte van de versie die tijdens de vorige vergadering van de Wetenschappelijke Commissie werd voorgesteld. Tevens is er reeds overleg geweest met het Waterbouwkundig Laboratorium en Hydrologisch Onderzoek (AWZ-WLH) over het beheer van de data. Daar werd afgesproken dat alle gegevens centraal worden beheerd vanuit het Hydra-systeem van WLH, en dat connecties worden voorzien met VLIZ. Frank Mostaert geeft aan dat bemiddeling vanwege het VLIZ wenselijk is om de koppeling tussen WWK en WLH technisch mogelijk te maken. Jan Mees herhaalt dat het de intentie van VLIZ is om data zo snel mogelijk toonbaar te maken en zodoende WWK te ontlasten van vragen vanwege academici. Op vraag van Jaak Monbaliu zal Jan Mees nagaan hoe de ruwe gegevens uit het meetnet primair worden verwerkt door WWK. De bevragingrate van het meetnet wordt nu nog niet standaard gerapporteerd, wel is het de bedoeling dit in de toekomst te implementeren.

7) Projecten

Jan Mees licht het nieuw gelanceerde Interreg III B programma toe, op basis van informatie verstrekt tijdens een recente voorlichtingsdag (in bijlage bij uitnodiging vergadering). Met 139 miljoen EUR is de indicatieve target om een 125 projecten te steunen. Een eerste officiële call wordt rond eind november verwacht. Op 20 juni is er in Aalborg (Denemarken) een partner search workshop, een ideale gelegenheid om consortia te vormen. Belangrijke nieuwigheden zijn: de uitbreiding van de regio, het veel minder eng zijn van de programma's en de mogelijkheid om aanzienlijke bedragen te verkrijgen voor kleine infrastructuur. Bij het voorbereiden van proposals zal bijzondere aandacht worden gevraagd voor goede werkplannen en de aanwezigheid van een training-component. Men lijkt te streven naar een drietal partners per project.

Aandacht wordt tevens gevestigd op een nieuw initiatief van het IWT, de KMO-innovatiestudies en innovatieprojecten (in bijlage bij uitnodiging vergadering). Het IWT-Vlaanderen startte recent het 'Programma tot stimulering van technologische innovatie bij KMO's' op. Er werden vier projectvormen gedefinieerd die KMO's toelaten financiële steun

aan te vragen: 3 types 'KMO-Innovatiestudies' en de 'KMO-Innovatieprojecten'. In de projectvorm 'KMO-Innovatiestudie Type 1' kan een KMO zich grondig laten adviseren door een extern kenniscentrum rond een bepaalde technologische problematiek (maximaal steunbedrag van 5000 EUR). Het VLIZ werd hierbij a priori erkend als kenniscentrum. Voor een recente lijst van alle erkende kenniscentra zie: <http://www.iwt.be>. KMO-Innovatiestudies 'Type 2' betreffen (voor)studies hoofdzakelijk uitgevoerd door de KMO zelf, 'Type 3' projecten worden uitgevoerd door de KMO met noodzakelijke en substantiële (min. 33%) externe inbreng. De KMO-Innovatieprojecten zijn gericht op concrete realisaties van technologische innovatie.

Het Aerosol project, waaraan naast VLIZ ook VMM, Universiteit Antwerpen en organisaties uit de Franse regio's Nord en Pas-de-Calais deelnemen, loopt af eind dit jaar. Op 29 juni is er een laatste meeting van dit Interreg II project te Antwerpen, met voorstelling van de resultaten.

De Belgisch/Vlaamse kust werd voor de programmaperiode 2000-2006 als Doelstelling 2-gebied erkend en kan op die wijze van 1 miljard BEF Europese subsidies genieten. Specifiek voor het aspect duurzame ontwikkeling en leefbaarheid wordt gedacht aan het stimuleren van sectoroverschrijdende duurzame ontwikkeling, verbetering van de milieu- en natuurkwaliteit aan de kust en de versterking van de leefbaarheid van de verstedelijkte kustzone. De provincie West-Vlaanderen kreeg van de Vlaamse regering de opdracht om in te staan voor het beheer van het programma. VLIZ werd, ten behoeve van de ontwikkeling van een coördinatiepunt voor ICZM, door de provincie meegenomen als partner in een projectaanvraag. Er is een overeenkomst dat het personeel dat hiervoor zal worden aangetrokken, zal worden gehuisvest in de VLIZ kantoren.

8) Publicaties

Jan Seys overloopt de stand van zaken betreffende de door VLIZ verzorgde publicaties. De wekelijkse, digitale aanwinstenlijst van de mediatheek is reeds aan zijn 52ste editie toe. Binnenkort worden ook een uitgebreide collectie NIOZ-rapporten (recent verworven) hierin opgenomen.

De tweede VLIZ Nieuwsbrief verscheen in maart, nummer drie komt er nog voor het zomerreces. Het zal o.a. omvatten: een bespreking van het Quality Status Report, partim Noordzee, de voorstelling van het Laboratorium Analytische en Milieuchemie van de VUB en een interview met Jan Strubbe, directeur-generaal van AWZ. In het vierde nummer, gepland voor oktober 2001, komt de groep van prof. Van Grieken aan bod, staan de golfbrekers aan onze kust in de schijnwerpers en wordt Rudy Herman (AWI) op de rooster gelegd.

Het tweede nummer van 'De Grote Rede' wordt vandaag gedrukt en schetst: het bestaan van een heuse Vlaamse vloot, hoe drinkwaterwinning in de duinen aan de westkust al dan niet verzoenbaar is met milieu, of kwallen al of niet gevaarlijk zijn, hoe de verontreiniging door scheepvaart in België wordt aangepakt, en meerdere losse aandachtspunten.

In een reeks 'Special publications' is een eerste publicatie gewijd aan de VLIZ Jongerencontactdag, georganiseerd in februari 2001. Binnenkort volgt binnen deze reeks een uitvloeisel van de Spuikom studiedag van 8 december 2000.

Jan Mees belicht nogmaals het belang van de 'Collected Reprints'. In dit jaarlijks verschijnend werk worden alle publicaties (die worden ingestuurd) van Vlaamse, mariene wetenschappers gebundeld. De onkosten voor deze publicatie (zo'n 350.000 BEF) wegen

ruimschoots op tegen de visibiliteit die Vlaamse vorsers en onderzoeksgroepen hierdoor krijgen.

8) Varia

Er is een vraag vanwege de provincieraad van West-Vlaanderen, om een standpunt te vertolken inzake de mogelijkheden voor aquacultuur aan de Belgische kust. Peter Bossier vermeldt dat er enkele jaren terug hieromtrent een studie werd gemaakt. Els Vanden Berghe zal een lijst, met alle activiteiten op dit vlak in Vlaanderen/België, doorspelen aan het VLIZ.

Eric Stienen vraagt om de verslagen en uitnodigingen voor de wetenschappelijke commissie in het vervolg nog enkel rechtstreeks naar hem op te sturen.

De data van de volgende wetenschappelijke commissies worden vastgelegd op:
vrijdag 21 september
vrijdag 7 december

Deze vergaderingen starten telkens om 14u en zullen tot nader order doorgaan in het Geologisch Instituut, Campus De Sterre S8, te Gent.

10) Volgende vergadering

Vrijdag 21 september 14u., De Sterre S8.